

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 31. MÄRZ 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 13.

VELIKONOCE - SLAVNÝ ČAS ZVONŮ

Velikonoce jsou "svátky jara", "připomínka na Kristovo utrpení, smrt a triumfální zmrtvýchvstání" — to podle toho, jak je kdo z nás založen. Ale snud pro každého jsou Velikonoce také časem zvonů. Na Veliký pátek umlkají — odlétají do Říma — říkávalo se doma. Odlétají ze smutku nad umučením Syna člověka. Ale už za den jsou zase zpět — a jejich zvění na Bílou sobotu, o Vzkříšení, je jako slabká bouře, objímající celou zemi. . . . Zvony mají svůj život mají také svoje trampoty. Choroby stáří, všelijaké úrazy. Lékařem zvonů je zvonař. O jedné zvonařské rodině vypráví česká novinářka v reportáži z Prahy. Nazvala ji MILENCI ZVONČ.

Jejich rukama prošly zvony z celé republiky. Vozí je sem ze Slovenska i z Moravy, ze všech krajů Čech i z pražských kostelů. Dokonce i malé, loretánské zvony musely projít rukama pečlivých odborníků, jež jim vrátili hlas a melodii. Jenže — nebyli tady na Zbraslavi odjakživa. Vědělo se, že všechna stará řemesla — i zvonařina je na ústupu. Na Moravě žije sice zvonařská rodina Ditrichu po přestěhování, která si vychovává následníky, ale tím to končí. A přece lidé zvony milují, opatrují je jako vzácné dědictví a svědky dávných změn. Lých časů.

V Brně začal zvonařinu roku 1908 mistr Manoušek starší. Po dlouhé době — po přestávce několika staletí, první český zvonař. Předtím to byli jen Němci. V otcově dílně se vyučil — jak už tomu odjakživa bývalo zvykem — syn Rudolf. Rodiče mysleli vždycky na to, aby synové v jejich díle pokračovali. Mladý Manoušek však prošel navíc Průmyslovou slévárenskou školou a prohluboval si dále své vzdělání ve škole a zkušenosti v praxi. Pracoval v závoděch uměleckého zpracování kovu v Praze. Od odznaků, přes ozdobné míže, lustry, plakety až ke kovovým sochám.

Osud mu dopřál manželku stejně zapálenou uměním. Akademická sochařka Květa Mašková-Manoušková se stala jeho významnou spolupracovnicí.

Navázali na tradici otce Manouška s hlavní myšlenkou na to, aby v Čechách nevyumřeli zvonaři.

Potom se už práce rozjela. S neobyčejným elánem a s velkou láskou se upjali oba manželé k mrtvému kovu. Pozdě večer se vraceli do pražského bytu k babičce a dcerce, zatímco patnáctiletý Petr — student Uměleckoprůmyslové

škola a očima hledí nejbližší zvon. Zvon — to není obyčejná věc. Má některé vlastnosti člověka. Srdce, sílu a hlas. I své osudy.

K Manouškovům na Zbraslav přicestoval i zvon z Karlštejna. Puklý. Renovali ho, a k němu ještě odlili jeden nový.

Licí jáma a tavící pec, měď a cín. Snímání reliéfů světců, nápisů, ornamentů. I staré pivo a kravská srst. Podivná směsice materiálu — práce, korunované uměleckým zanicením a nesmírnou láskou k věci.

Třicet ochraptělých loretánských zvonků navštívilo Zbraslav a potěšilo srdce manželů Manouškových. Zamýšleli se při práci nad jejich historickou minulostí — kterou odnesl čas. Ztratily zvony jasný hlas náfem nad smutkem vdovy, která v době moru přišla o všechny děti? Dnes už jsou zvony zase na svých místech a jejich srdce zní čistým, kovovým hlasem. Pro radost Pražanů i milovníků Prahy, ať už domácích nebo z dalekých končin.

Poslední a nejslavnější práce manželů Manouškových za-

tím byla renovace zvonů z chrámu svatého Víta na Hradě. Tentokrát však museli první Manouškoví za zvony sami. Vždyť se jednalo o největší zvon v Čechách, o Zikmunda. Čtyři lidé s ním musí zvonit. I ostatní svatovítské zvony — Jan, Josef a Václav, čekaly na obnovu. Začala těžká práce, která trvala půl roku. Na smlouvu presidentské kanceláře se podepsal s rozehvěním i patnáctiletý Petr Manoušek. Bylo ho při práci zapotřebí. Tam, kam nemohla maminka, svižně vylezl chlapec. Nesil konystry vody, desítky litrů denně. Tři sta schodů a lešení zdolávali Manouškoví každý den. Pracovali vsedě, vleže. Vaříč, šňůry na prodoužení, žebřík, bochník chleba a konzervy, trochu ovoce. Stav zvonů byl špatný.

Po výtvarné práci ani stopa, kam dopadl trus, silně přilnul k měděnce. Po čištění přišlo patinování. Jen z lásky k tomu nádhernému dílu překonávali všechny obtíže. Konečně viděli datum zrodu Zikmunda — LP 1540. Poprvé viděli dílo českého zvonaře Tomáše Jaroše.

"Objevovat pod nánosem re-

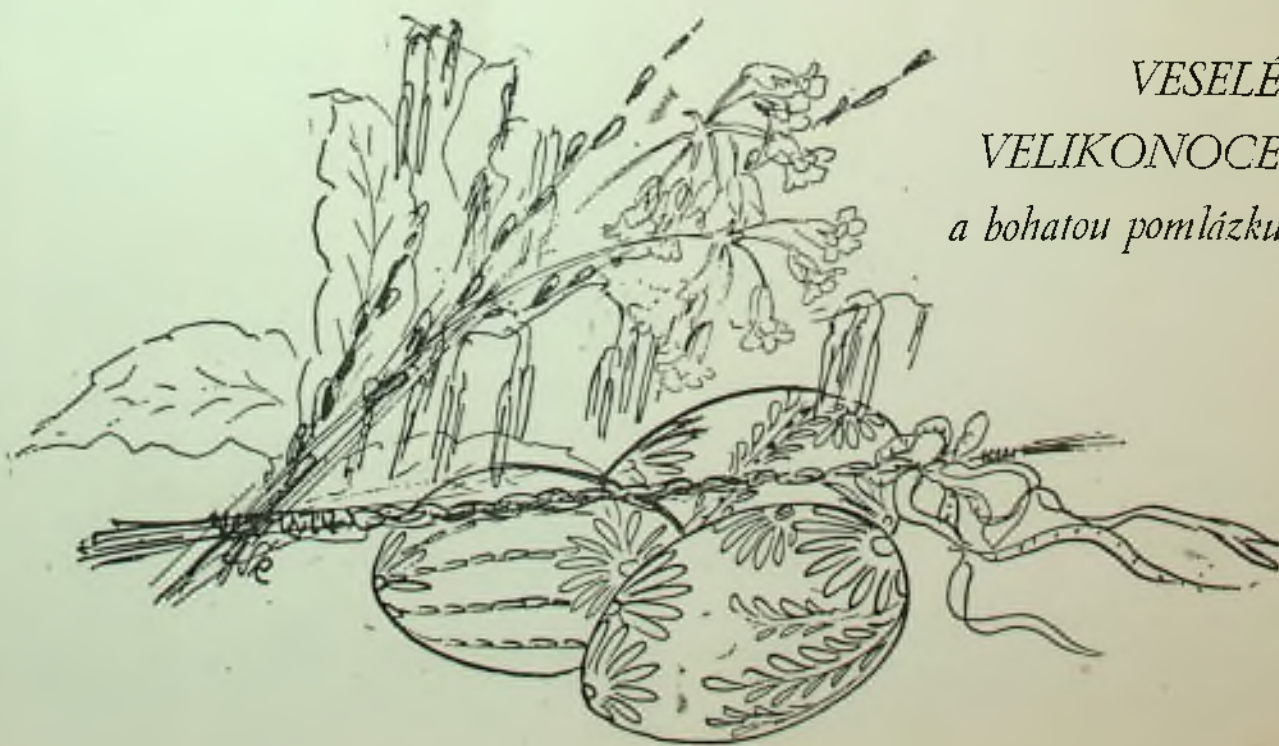
lief, to byl požitek, chomná radost umělce. Zapomněli jsme okamžitě na všechny potíže práce. V očištěném reliéfu jsme spatřili tvář matky, které zavraždili cíť. Ten výraz utrpení, celé zosobnění té hrůzy, co tropil Herodes," vyprávěla paní Manoušková.

Ale to už zase vyprávěli na Zbraslavi, kam se vrátili oba manželé ke svým ostatním zvonům, které za nimi ze všech kostelů, kaplí a kapliček z Čech a Slovenska přijíždějí k renovaci, nebo kde zhotovují zvony nové.

Zatím se paprsky slunce dotýkají lesklého povrchu svatovítských zvonů — jejichž srdce se chvějí nedočkavostí na každý okamžik, kdy se mohou slavně rozeznít nad staroslavnou Prahou.

ČESKÁ PODOBIZNA 19. STOLETÍ

je název výstavy v brněnském Domě pánů z Kunštátu. Expozice seznamuje návštěvníky s významnými obrazy předních českých malířů zapůjčených z národních sbírek.

VESELÉ
VELIKONOCE
a bohatou pomlázku

O ČESKOSLOVENSKU

Evropský rekord

v jednorázovém odstřelu horniny zaznamenali pracovníci Slovenských magnezitových závodů v Dolé Miková. Použitím 90 tun střeliva pod vedením střelníka J. Čiže se podařilo jediným odstřelem uvolnit téměř 300 tisíc tun surového magnezitu. Celá akce, na níž se podílelo 150 pracovníků, si vyžádala skoro roční přípravu.

Paříž do Prahy

Slavné divadlo La Comedie Française, přední pařížská divadelní scéna, se koncem dubna představí pražskému a bratislavskému obecenstvu uvedením Moliérova Lakonce a Corneillovou tragedií Horáci.

Dřevě milionů na památky

přesněji na jejich údržbu bude vydáno v Praze letošního roku. V současné době se opravuje a obnovuje Týnský chrám, Mostecká věž Karlova mostu. Dům pátat na Hradčanském náměstí, restaurace U tří pštrosů a další. Opravuje se také unikátní stavba — dům vedle Týnského chrámu. Rekonstrukce mu vrátí původní, několikrát přeměněnou podobu.

Dopravní nehody

Na silnicích v Čechách došlo v loňském roce k 59.253 dopravním nehodám. Přestože jejich počet oproti roku 1974 poklesl, bylo při nich 1.267 mrtvých a škoda za téměř 400 milionů korun. Také úrazovost v samotných dopravních podnicích je stále ještě vysoká. Například jen v podnicích ČSAD došlo loni k 3.977 úrazům, z nichž dvacet bylo smrtelných.

Co všechno lze zužitkovat?

Rybniční bahno, odpadová kůra z lesních stromů, stará šláma a zbytky při těžbě uhlí a lignitu — až donedávna nepracovatelný odpad — budou napříště užitečnou surovinou. Obsahují totiž důležité organické látky a proto se staly předmětem zájmu pracovníků soběslavského podniku Rašelina. Má se z nich začít vyrábět organické hnojivo Vitahum.

Flelizmus v telekomunikacích

Všechny sovětské ústřední deníky jakož i sovětská televize a rozhlas vysílaly Husákov projev na slavnostním zasedání Svazu čs. sovětského přátelství. Sovětské sdělovací prostředky najmě citovaly slova, jimiž Dr. Husák ocenil práci SČSP jako věrného pomocníka a společníka komunistické strany. Věnovaly také velkou pozornost té části projevu, v níž Husák podrobně rozváděl přípravu na mohutné a nevídané oslavy nadcházejícího 30. výročí osvobození ČSR sovětskou armádou.

Zájem o Československo

S velkým úspěchem pokračuje československá průmyslová výstava v největším průmyslovém brazilském městě Sao Paulo. O výstavě se s pochvalou vyjadřují návštěvníci i brazilský tisk. Mezi návštěvníky jsou často hromadné výpravy brazilských středních a vysokých škol.

Filatelistický březen

Slovenský malíř J. Baláž je autorem návrhů tří nových poštovních známek, které připomínají, jak fašisté ještě v posledních dnech války, na ústupu, pálii a ničili české a slovenské obce: Baláže, Morávka, Pleštiny, Javoříčko, Tokajik, Ostrý Grůň a další. Vyšly také pěkné známky s náměty českých a slovenských lidových obyčejů. Autorem půvabných návrhů je akademický malíř Karel Svolinský. Známky jsou tištěny pětibarevným ocelotiskem.

Exponáty pro pařížský salon

Sifbihor připravili k odeslání pracovníci akciové společnosti Skleexport Liberec. Československý sklářský průmysl bude na výstavě zastoupen bohatým sortimentem uměleckého skla, broušeného olovnatého křišťálu i moderního lsovaného skla výtvarných linií. Skleexport vystaví také dva poháry. Jeden určen představitelce nejlepší ženské role na letošním mezinárodním filmovém festivalu v Cannes, druhý obdrží vítěz automobilového závodu Grand Prix v Monaku.

V Moskvě pro instrukce?

Blesková cesta generálního tajemníka ústředního výboru KSČ Gustáva Husáka do Moskvy a jeho rozhovory s Leonidem Brežněvem vyvolaly v mezinárodních politických kruzích i doma dohady o skutečném pozadí a smyslu této schůzky. Oficiální komuniké zůstalo, jak bylo možno očekávat, u běžných floskulí. Komentáře předních evropských listů však z různých průvodních okolností a z celkového odhadu politické situace usoudily — jako například francouzský Le Monde nebo italská La Stampa — že Husáková cesta a jeho osobní jednání s prvním mužem Sovětského svazu měly mimo jiné jeden cíl: vyměnit si názory, případně se dohodnout o způsobu, jak v Československu konečně přivodit vnitropolitickou atmosféru, která by zajistila dnešnímu režimu alespoň minimální souhlas obyvatelstva; jinými slovy: jak se odpoutat od "normalizace nenormálního" na všech úsecích veřejného života — v politice, v hospodářství, v kultuře.

Existují už nějakou dobu náznaky, že se československá vláda — nepochybně podle předem dohodnuté sovětské směrnice — pokusí o nápravu některých zahraničně-politických zaujímání, které bylo možno při dobré vůli už dávno vyřešit. Sem patří především normalizace vztahů s Německou spolkovou republikou a s Rakouskem, s nejbližšími sousedy Československa. Podobně došlo v poslední době k pokusu o navázání dialogu s Vatikánem. Není pochyb o tom, že při Husákových jednáních s Brežněvem byly na pořadu i současné hospodářské problémy. Pohyb ve světové ekonomice se stále zřetelněji projevuje i v národních hospodářstvích jednotlivých zemí moskevského bloku, jakož i v Sovětském svazu samém; a samozřejmě o to víc v jejich stycích, reprezentovaných Radou vzájemné hospodářské pomoci. Nový způsob tvorby cen při výměně zboží mezi státy RVHP přidá — vedle stávajících a trvalých obtíží centralistického dirigistického systému — starosti týkající se tvorby vlastních ekonomických zdrojů a tedy udržení životní úrovně obyvatelstva. Zdá se, že do dnešních politicko-ekonomických úvah pronikají probu-

dilejší a racionálnější názory; počínaje podnětným návrhem člena předsednictva ÚV KSS Ďurkoviče o větším zapojení takzvaného "středního článku" do řízení ekonomie až po důkladnější Goldmannovu analýzu současného československého hospodářství.

Ukazuje se, že hospodářské potřeby a nouzový stav v mnoha odvětvích národního hospodářství přehluší v nutnosti volnější diskuse a rozumnějšího postupu i věkovité slogany a fráze partajních dogmatiků. Hospodářství se nemůže opírat o papírová usnesení, o rezoluce, o proklamované závazky. Hospodářství má své neúprosné zákony, jež musí koneckonců respektovat i režim osobní moci.

K těmto objektivním politicko-ekonomickým jevům přistupuje ještě vlastní, historicky vzniklá vnitropolitická situace, z níž dnes není zcela zřejmé šťastný ani Gustav Husák, ani Leonid Brežněv. Veškeré akce, k nimž pražský režim československé občany vyzývá, se v zásadě odvíjejí zcela formálním způsobem. Celospolečenské zájmy ustupují zájmům osobní politiky. Nezájem o aktivní politickou účast projevují i několikrát už provedení členové strany. Politicko-kulturní stagnace je ovšem zrcadlem situace uvnitř Komunistické strany Československa. O jejím ka-

tastrofálním stavu není třeba hovořit. Především v krajských, okresních a místních stranických orgánech vládnou nadále političtí primitivisté, alibisté a všichni ti "uražení a ponížení" z roku 1968. Je to — ze strany většiny členstva — ovzduší falešné přetvářky, předstírané jednoty, ovzduší proklamací a jubilejních závazků, ovzduší frázi a hesel — kterými strana klame především sama sebe. V takovémto nenormálním stavu nemůže žít žádný organizmus, natož takový, který se označuje za vysoce politický a revoluční. Zpátečnictví — které je hlavní vlastností panujících komunistických funkcionářů, nemůže být trvalou dominantou vládnoucí organizace v dnešní všeobecně převratné době.

Celkový stav československé skutečnosti volá už delší dobu po nápravě. Tu ovšem může setva provést dnešní nejednotná a nesourodá vedení. V současné stranické situaci může dojít k řešení pouze v dohodě a s podporou Moskvy. Odtud může vyjít potvrzení, kdo a jak bude v Československu rozhodovat s potřebnou autoritou, či a jaké názory budou určovat příští vnitropolitický vývoj. Nynější generální tajemník ústředního výboru KSČ tyto skutečnosti dobře zná a jistě je měl na paměti i v rozhovorech s generálním tajemníkem sovětských komunistů.

Po únosu v NSR

Po týdnu vzrušení, spojeného s únosem Petra Lorenze, začíná v Bonnu opět střízlivá politická práce: až studené kalkulační úvahy jednotlivých stran; jak jsme na tom my, jak ti druzí, co třeba podniknout, abychom pozice rozšířili či udrželi a tak dále. Příčinou toho jsou volby v Porýní-Falcku. Mají naznačit — stejně jako před týdnem volby berlínské, a stejně jako nadcházející volby v Severorýní-Vestfálsku, jak vypadá trend voličských sympatií a co je možno očekávat v spolkových volbách v příštím roce. Díváme-li se takto na zemské volby ve Falcku, můžeme konstatovat následující: Již téměř dvoudletý sesuv půdy po nohama sociálně-liberální koalice, se

zřejmě zastavuje, nebo alespoň má už svůj vrchol za sebou. CDU, která je v Porýní-Falcku vedena Helmutem Kohlem, předsedou celospolkové CDU, má v této zemi již dlouho absolutní většinu. Své pozice i nyní rozšířila o více než tři proc. SPD i zde ztratila zhruba 2 procenta a FDP, tradičně ve Falcku slabá, si své pozice zhruba udržela. Nedošlo však k tomu, co očekávala většina politiků, novinářů i demoskopů — totiž k velkým ztrátám u sociálních demokratů a k případnému vyřazení liberálů ze zemského parlamentu. A tak tedy téměř 54 procent pro CDU, 33 a půl procenta pro SPD a více jak pět a půl procenta pro FDP je nejen

(Pokrač. na str. 3)

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodné místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je holavým místem světa a jeho svědomím. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se členem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: EVROPSKÉ LISTY, FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Přihlašují se za odběratele "Evropských Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně). Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo nepočít v jiné měně. Předplatné je možno vrátit. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní dít i šekem nebo měny order.

Jméno: Adresa:

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevýžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

Češi a Němci . . .

Ferdinand Peroutka

Vždy je nejlépe začínat od nějakého faktu. Fakt je, že česká historie je dnes nejvíce studována Němci. Pod vedením universit. profesora Bosta vytvořilo se v Mnichově středisko jménem Collegium Carolinum — vlivná to patrně vzpomínka na pražskou Karlovu universitu. Cílem tempem toto Collegium vydává studie o starší, moderní a nejmmodernější české historii, o československé první republice, o Čechách za protektorátu, o intelektuálních silách v československé demokracii, o postavení Masaryka a Beneše v ní. Vyšla i oběma kniha pana Bachsteina, nejdokumentovanější dílo z moderní české historie v této době, o heroickém a marném pokusu německého sociálního demokratického poslance Wenzla Jaksche o česko-německé vyrovnání v letech třicátých. Collegium Carolinum pořádá také debaty na zasedání, na něž s velkou ochotou zve Čechy. Neurčuje si, jak někdy bývá, předem výsledek, k němuž chce dospět, vyslýchá obě strany.

Tato činnost Collegia Carolina je pomoc, jakou česká historiografie odjinud dostat nemůže. Francouzská a anglická kultura vždy byly příliš uzavřené, než aby se podrobně zajímaly o jiné národy, zejména, jsou-li to národy menší. Amerika složením svého obyvatelstva je daleko otevřenější, ale je zde velká soutěž o pozornost a podporu. Tento stát svým mocenským postavením je veden k tomu, aby se zajímal o sto národů, které dělají dnešní historii, a černošské a hispánské složky na universitách si všelijak vynucují, aby především jejich historie byla pěstována. Český historik, nebo ten, kdo by chtěl být český historik, zde mimo to trpí nedostatkem pramenů, které jsou na zámeck zavřeny v Praze. Někdy sepiše spíše ideologický traktát než faktickou historickou studii. Doma — je známo, jak je doma. Tam historikové jsou jednou z nejpronásledovanějších vrstev, mnozí z nich prošli vězením nebo ještě v něm jsou.

Můžeme mít za to, že Collegium Carolinum vzniklo z nějaké širší a dostatečně citlivé potřeby. Snad dojde k prvnímu dialogu mezi Němci a Čechy po velmi dlouhé době. Po roce 1943, když část Čechů odešla do exilu a Němci násilně byli vystěhováváni, poměry byly zúřivé. Když exilovavší Čech se přátelsky setkal s vystěhovaným Němcem, oba byli svými soukmenovci obviňováni z národní zrady.

Než dále v uvažování pokročíme, pomysleme na stav, v jakém české země byly, když patřily k rakousko-uherskému

monarchství. Byly Čechy — přírodou, horstvy zřetelně oddělené od Německa, jak se mělo za to. Ale v jednom z těchto ochranných horstev Krakonoš si mružel německy, a Labe od Roudnice na sever si německy šeptalo, jak by Heinrich Heine napsal. V druhém horstvě, na Šumavě, lezy ve větru také většinou hučely po německu. Bez heinsovského stylu: pohraniční kraje hluboko dovnitř země, byly obsazeny Němci. V nížině národnostní hranice na určité líně byla svrchované nezřetelná. Tu městečka a vesnice napůl patřily Čechům a napůl Němcům, hranici býval potok. V Čechách, na Moravě a ve Slezsku dva národy tak se promísily jako nikde jinde v Evropě. Češi dokazovali, že tím jsou vinni čeští králové, kteří zvali Němce do země, a že toto promísení trvá teprve pět set let, že před tím bylo jinak. Ale, ovšem, pět set let . . . Kdybychom přijali názor, že národy jsou založeny na biologii, biologii byla nejdůležitější promíchána, a někteří, s polovinou české a s polovinou německé krve, jen svou vůlí se rozhodli, že kterému národu chtějí patřit. Roku 1920 známý český básník K. S. Neumann v jakémsi záchvatu žaloval na svého otce za to, že se počestil. Roku 1918, když vznikl samostatný československý stát, vůdce české sociální demokracie se jmenoval Němec a vůdce německé sociální demokracie se jmenoval Čech. Toto spolužití, tento nejužší styk měly své následky: vytvořil se společný způsob života. Ať jakkoli Češi a Němci politicky bývali proti sobě, zvyky svého denního života patřili k sobě. Politicky Češi se hlásili k Anglii a Francii, ale prakticky, v souhlasu se svým bližším okolím, žili spíše jako Němci, jídlem, pitím a ústrojem počínajíc. Jen tu a tam český jedinec s vypětím vůle pěstoval v sobě francouzský nebo anglický styl. Celkem řečeno, z trvalého, intimního, staletého spolužití Čechů a Němců, vyrostl jakýsi neopojmenovaný, neorganizovaný, na mapách nezakreslený útvar, jemuž však nebylo možno upírat přirozenost. Češi a Němci žili v organické jednotě a v politické nejednotě.

V devatenáctém století český nacionalismus postupně mohutněl, ale zároveň přebíral formy veřejného a politického života od Němců, jejich organizační stran, jejich sociální demokracii, politické zvyky i retoriku. Je-li třeba nějakého jasného důkazu, je zde: nejnacionalističtější česká organizace, Sokol, vznikla přesně podle německého vzoru, podle Jahnových tur-

nerů. Tak tělesný cvik u Čechů i Němců nabyl zcela jiné podoby než měl ve Francii nebo v Anglii, kde tělesný cvik byl individuální, závažně blízkou činností gentlemana. Němci a po nich Češi podrobili tělesný cvik národní disciplíně a zavedli do něho organizovanou hromadnost. Svaly pěstovali, aby byly velké, tvrdé a stále napjaté pro případ, že národní potřeba jich by se ukázala. Tak Češi a Němci dali se vést společnými zásadami, obvykle proti sobě.

Toto životní společenství — ač přecasto pro Čechy tísnivé, nebylo jim po jiných stránkách bez užtku. Byli to němečtí překladatelé, kdo otvírali české literatuře cestu do světa. Od dob Herderových se německá kultura zajímala o poesii jiných, menších národů. Němci vstoupili do nového věku, do devatenáctého století, s pocitem, že jejich kultura a literatura nejsou hotovy, nyní mají se ještě mnohem učít a dohánět. O tom zejména Goethe často, skoro ustavičně mluvil. Tak se v nich vyvinula spíše zvědavost než hrdost, jakou se vyznačovala literatura francouzská a anglická. Počet knih, jež si Němci překládali, byl nesmírně, nesrovnatelně větší než počet knih, jež Francouzi a Angličané považovali za potřebné si přeložit. Když Masaryk roku 1914 odcházel do exilu, předcházela ho pověst vážného myslitele, založená zejména na jeho knize "Rusko a Evropa". Ale tato kniha byla na demokratickém západě známa jen z německého překladu.

Mimo to, ovšem, vytvořil se společný organismus hospodářský. Na jaře roku 1921 jednota Československa se západem — více ideologická než praktická — byla vystavena zkoušce.

Byl rozpor mezi tím, co bylo pochopitelné politicky, a tím, co bylo pochopitelné hospodářsky. Tehdy Německo se zdráhalo platit vysokou válečnou pokutu, již mu mírová smlouva uložila. Západní vítězové ohlásili trestní sankce, obsazení velkých částí německého území, a vyzvali své menší spojence, Československo, Polsko, Rumunsko, Jugoslávii, aby se k tomu tažení připojily. Německo vyhlásilo, že přeruší obchodní styky se všemi státy, které se k sankcím připojí. Tu českoslovenští odborníci podrobili analýze skutečné poměry. Dotud Československo žilo v představě, že je spojeno se západem jakýmsi vzdušnými mosty, po nichž obchodní styky budou rozkvétat. Analýza objevila, že přes všechnu politickou vůli Československo hospodářsky nepatří k západu a že jeho

obchod se západem je značně umělý, nejistý a v každém případě nedostačující. Naproti tomu hospodářská česko-německá souvislost uvnitř země a středoevropská obchodní souvislost s Německem se jevíly jako ideální. Německo a německé Rakousko byly přirozenými a starodávnými odběrateli českých výrobků. Nad to se vzpomnělo, že Německo dodává Československu také suroviny. Když Německo vyhlásilo, že by přerušilo hospodářské styky také s Československem, z československého hlediska celá záležitost mohla vypadat spíše jako trestání Československa než jako trestání Německa. Přirozený organismus, přirozené souvislosti, začaly se — pokud možno diskretně — bránit. Na otázku Dohody, zda Československo se účastní sankcí proti Německu, zahraniční ministr Beneš odpověděl, jako tak často, že se to musí posuzovat "klidně bez vášně", a v Národním shromáždění ozvaly se hlasy, že rozhodne úvaha, s kým "budeme méně bití". Československo požádalo v Paříži, aby mu bylo dovoleno odložit rozhodnutí. Ani nejobhrovnější čeští nacionalisté nevěděli lepší radu. Na konec Československo bylo usčleněno nutností rozhodnout se, neboť Německo přece se podrobilo požadavkům Dohody.

Z určitého hlediska je možno nebo nutno říci, že po dvacet let své existence československý stát hledal své přirozené těžiště nebo své přirozené souvislosti ve světě. Nenalezl je uspokojivě. Jak jinak vysvětlit události roku 1938 a 1939, ono náhlé zřícení? Vítězná Dohoda už dávno neexistovala, na mnichovské konferenci Anglie a Francie se postavily na stranu Hitlerovu, a neprojevíly žádný skutečný zájem, když v březnu 1939 Hitler obsadil české země. Po celou dobu svého exilu za druhé světové války prezident Beneš zoufale hledal nové těžiště, a zoufale se na konec domníval, že je nalezl ve smlouvě se sovětským Ruskem.

Řekli jsme, že dlouhým soužitím Čechů a Němců vznikl jakýsi přirozený organismus,

PO ÚNOSU V NSR

(Dokončení ze str. 2)

v Porýní-Falei, ale i v Bonnu považováno na výsledek stabilizační.

Pozoruhodné je pro tyto volby, stejně jako pro volby v uplynulém roce dvojí: CDU se daří, co se ji desetiletí neřilo — totiž pronikat i do průmyslových velkoměst; a SPD naopak rozšiřuje postupně své pozice na venkově. A za druhé: postavení všech, nejen extrémních, ale i měšťanských malých stran a straníček dále upadá. Západní Německo se stává klasickým modelem tří stran, přičemž všechny tři odnímají někdejší označení na pravici, levici a střed a považují se za strany občanského středu.

Volby příliš neovlivnily ani spor o jmenování křesťansko-demokratického kandidáta na kanceláře. Hlavní kandidát, Helmut Kohl, se může sice opírat o výrazné vítězství, o absolutní většinu ve své zemi, jeho konkurenti však upozorňují nato, že pouhá stabilizace pozice je pro příští rok málo. Jinými slovy: spor uvnitř CDU/CSU, zda kandidát reprezentující politiku umírněnou, či kandidát reprezentující politiku účinnou a polarizační, je ten pravý pro volby v příštím roce, tento spor bude existovat ještě několik měsíců dále.

PODPORUJTE ČESKOU NÁRODNÍ ŠKOLU

a budeme se ptát, proč tento organismus nevyvinul větší politickou, jednotící sílu, proč naopak byly vášnivé boje, v nichž snad mnohé bylo ztraceno. Budeme se ptát, či to vina. Budeme si muset odpovídat, že v mnohém, co se dělo, byl element nutnosti, a že z různých důvodů nemohlo být jinak.

(Budeme pokračovat.)

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Příkládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

NSR A POLSKO

Západoněmecký ministr hospodářství Hans Friderichs vykonal dvoudenní návštěvu ve Varšavě. Vydal se tam proto, aby uvolnil napětí mezi Německou spolkovou republikou a Polskou lidovou republikou, k němuž zavdala příčinu jednak neochota varšavské vlády povolit v širším rozsahu emigraci Němců, žijících v Polsku a jednak zdráhání bonnské vlády finančně odškodnit ty polské občany, kteří trpěli v nacistických koncentračních táborech a navíc poskytnout Polsku ještě značnou hospodářskou pomoc.

Varšavská vláda žádá odškodnění pro 180 tisíc bývalých vězňů, kteří ještě dnes žijí a dovolává se přitom morálních a humanitních principů, zdá se však, že ji jde především o to, dostat od bohatých západních Němců další finanční injekce pro ozdravení polského hospodářství. Dává na srozuměnou, že by byla ochotna na minulost zapomenout, kdyby v Bonnu přistoupili na prohloubení hospodářské kooperace a usnadnili Polsku vyrovnání značně pasivní zahraniční obchodní bilance. Z toho důvodu vzal ministr Friderichs s sebou do Varšavy početný štáb hospodářských znalců jakož i představitelů západoněmeckého průmyslu v čele s ředitelem Krupových závodů Bertholdem Beitzem.

Obchod mezi západním Německem a Polskem v několika posledních letech rapidně

Mezinárodní přehled

vzrostl. Loňského roku dosáhla hodnota výměny obchodu mezi 5 miliard marek. Německá spolková republika se stala po Sovětském svazu druhým největším obchodním partnerem Polska. Polsko však v západním Německu podstatně více nakoupilo, než tam prodalo. Saldo v neprospěch Polska dosáhlo důsledkem toho mimořádně vysoké částky dvou miliard 200 milionů marek.

Polská vláda chce nakupovat v západním Německu dále — západoněmecké investiční statky nezbytně potřebuje — na vývoz toho však mnoho nemá a to co nabízí, je na západních trzích těžko prodejné. Jedinou možnost jak obchod ze západním Německem dále rozvíjet a přitom se ještě více nezadlužovat vidí v uzavírání smluv o hospodářské kooperaci. Navrhuje zakládání smíšených polskóněmeckých společností, z ideologických důvodů však odmítá přiznat západoněmeckým partnerům právo na spolurozhodování. Kooperaci si představuje tak, že západoněmecké průmyslové podniky dodají podnikům polským tovární zařízení a dají jim k dispozici technologické poznatky a že polské podniky jim to postupně splatí vyrobeným zbožím. Taková koncepce ovšem není pro západoněmecké průmyslníky dost atraktivní. Polská vláda sice uvádí, že už polské podniky uzavřely s

německým průmyslem 190 smluv o kooperaci, ale v západoněmeckých hospodářských kruzích se mluví nejvýše o jednom stů takových smluv.

PODIVNÝ HOST

Britský ministr vnitra Roy Jenkins informoval Dolní sněmovnu, že vláda se rozhodla vydat návštěvní visum členovi politbyra sovětské komunistické strany, bývalému šéfu sovětské státní bezpečnosti a nynějšímu vedoucímu funkcionáři sovětských odborů Alexandru Šeljepinovi. Šeljepin chce přijet do Londýna 2. dubna na pozvání britského odborového svazu. Britská vláda toto choulostivé rozhodnutí dosti dlouho odkládala, zřejmě v naději, že Šeljepin se pod tlakem britského veřejného mínění zájezdu sám zrekne, ale když tak neučinil, neviděla jinou možnost než jeho žádosti o visum vyhovět. Jenkins poukázal na to, že k odmítnutí neměla zákonné předpoklady. Podle britských zákonů je možno odmítnout visum jen těm osobám, které mohou ohrozit národní zájmy a to se nedá v tomto případě prokázat. Jenkins připomněl, že roku 1956 dostal britské návštěvní visum také tehdejší šéf sovětské státní bezpečnosti Ivan Sěrov, který doprovázel na cestě do Velké Británie Chruščova a Malenkova a že mu je tehdy vydala vláda konzervativní.

Zdali se s tímto argumentem britská veřejnost uspokojí, je ovšem otázkou. Některé organizace proti ohlášené Šeljepinově návštěvě protestovaly už před 14 dny a lze očekávat, že až se objeví na britské půdě, uspořádají proti němu demonstrace.

BREŽNĚV
V BUDAPEŠTI

V Budapešti probíhal 11. sjezd maďarské socialistické dělnické strany. První tajemník János Kádár podal hlavní referát jménem ústředního výboru a hovořil téměř tři hodiny o problémech, známých už určitou dobu ze sjezdových směrnic, z návrhu nových stanov strany i z návrhu programového vyhlášení. Zároveň však sdělil i leccos, co dosud známo nebylo. Tón jeho referátu byl v základu optimistický a realistický, i když některé části, týkající se takových citlivých námětů, jako jsou budoucí úkoly spisovatelů, ideologická činnost nebo vnitřní situace ve straně vyznačovala spíše kritika, jakož i nucenost. Zvláště intenzivně se maďarský vůdce zabýval takzvanou výstavbou socialismu. Ta by neměla být jen záležitostí strany, ale všeho lidu, zdůraznil Kádár v duchu hesla z prosince roku 1961 "Kdo není proti nám, je pro nás". Kádár dal ja-

sně na srozuměnou, že dlouhodobého cíle strany, to je vstupu do etapy výstavby komunismu, lze dosáhnout jen tehdy, bude-li celý národ ideově sjednocen.

V části svého referátu, týkající se ideologie, vědy a kultury, Kádár nabádal, že na školách a zvláště v ústavech vyššího vzdělání musí být zvýšena úroveň výuky marxismu-leninismu. I když strana velice oceňuje výsledky maďarské literatury a umění, ideově jednoty nebylo dosud dosaženo, doznal Kádár. Strana bude nadále zaručovat tvůrčí svobodu — ale zároveň má spolu se státem právo rozlišovat mezi uměleckými díly, pokud jde o jejich společenskou a uměleckou hodnotu, tvrdil maďarský vůdce.

Komunisté, patřící k různým generacím, musí dát zkušenosti v jednotný celek a jednoty strany dosahováno v nepřetržitém boji, řekl Kádár. Někteří členové, i ti, kteří zastávají odpovědná místa, neusilují o vyřešení všech mezinárodních problémů.

Zaznamenejme zcela stručně projev sovětského vůdce Leonida Brežněva na maďarském sjezdu — jeho první vystoupení v cizině po sedmileté absenci. Změň Varšavské smlouvy i jiné národy chtějí, aby práce konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě byla uzavřena na nejvyšší úrovni v nadcházejících měsících — řekl sovětský vůdce a dodal, že velkou odpovědnost berou na sebe ti, kdo se zatvrzele snaží překážet co nejrychlejšímu ukončení konference. V předvečer Brežněvova apelu přišly zprávy, že sovětský vůdce navrhl v dopisech nejvyšším představitelům Británie, Itálie, Francie a Německé spolkové republiky, aby byla konference na nejvyšší úrovni svolána na 30. června do Helsinek. Britský mluvčí řekl, že britská vláda prozkoumá Brežněvův návrh a po konsultaci s jinými západními vládami odpoví na něj v patřičné době. Připomeňme, že nejvyšší představitelé devíti států Evropského společenství, kteří se nedávno sešli v Dublinu, prohlásili v závěrečném komuniké, že určité významné otázky v souvislosti s bezpečností a spolupráci v Evropě musí být urovnány, než bude možno svolat závěrečné zasedání 35tí států na nejvyšší úrovni.

OBNOVENÍ
DŮVĚRY?

Ministři zahraničí Iráku a Iránu podepsali v Teheránu protokol o hranicích v souladu se zásadní dohodou o urovnání hraničního sporu — dosaženou nedávno v Alžíru mezi iránským šachem a iráckým viceprezidentem Sadamem Huseinem. Už tehdy

— na konferenci nejvyšších představitelů členů Organizace zemí vyvážejících naftu — proskočily zprávy, že se Bagdad dohodl s Teheránem, aby byla "obnovena důvěra podél celých hranic" a zavedena přísná kontrola, která by učinila přítrž "podvratné infiltraci". I když nebylo sděleno v této souvislosti nic bližšího, je známo, že Bagdad znovu a znovu obviňoval Teherán, že pomáhá kurdským povstalcům v severním Iráku. Kurdský vůdce Mulah Mustafa Barzani doznal, že dohoda mezi Iránem a Iráckem o urovnání hraničního sporu ovlivní schopnost jeho ozbrojených sil pokračovat v boji za nezávislost.

Kurdové však budou i po ztrátě zásobovacích spojů nadále bojovat proti vojskům irácké vlády, vyzdvihl Barzani. Kurdové nepřistoupí na amnestii, kterou jim nabídl Irák, řekl Barzani a dodal, že irácká armáda a letectvo připravují teď rozsáhlou ofenzivu proti Kurdům. Pozorovatelé soudí, že irácká vláda je rozhodnuta skoncovat s kurdskými snahami o autonomii a že chce rozdrtit kurdské povstání jednou provždy.

Tak či onak, cílem Kurdů zůstává nezávislost. Jejich

počet se odhaduje na dva až tři miliony z dvanácti milionového obyvatelstva Iráku. V šedesátých letech Kurdové v čele s generálem Barzaním povstali. Nynější básistický režim, který je u moci od roku 1968, získal kontrolu nad armádou a rok nato uzavřel prozatímní dohodu s dvaceti tisíci ozbrojenými kurdskými povstanci. Jejím jádrem byla samospráva pro kurdskou oblast v severovýchodním Iráku, která se měla uskutečnit během čtyř let, počínaje 11. březnem roku 1970. Čtyřleté "příměří" před rokem vypršelo a básistická vláda vyhlásila na vlastní pěst tak zvanou autonomii Kurdů, aniž vymezila hranice autonomní oblasti, kurdskou národnost a podobné. Bagdad stroze odmítl požadavky kurdské demokratické strany, aby Kurdové vykonávali finanční kontrolu nad naftovými poli a aby všechna zákonodárná opatření irácké vlády, týkající se Kurdů — podlehala ratifikaci se strany kurdského shromáždění. Generál Barzani se proto obrátil na Irán se žádostí o vojenskou a politickou podporu a obnovil nepřátelské akce. Bagdad odpověděl tím, že vyslal na sever svou nejsilnější obrněnou vojsku. Ted' však Teherán přestal podporovat generála Barzaniho; uzavřel s Bagdadem dohodu. Kurdští povstanci teď chystají přeorganizování své bojové taktiky.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplátíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připlujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation* ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN
ASSOCIATION1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710and
590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Muž, který naskočil do rychlíku

Masaryk? S tím se člověk nemusil bát ničeho, ani ciziny!

(— výrok autorova otce —)

Dnešní hranice Rakouska a Itálie se ani dost málo nepodobá té, jež dělila Italské království a Říši Rakousko-Uherskou v roce 1914. V minulém století Rakousko jen zvolna ustupovalo ze svých panství na Italském poloostrově a v roce 1914 ho zůstával v hranicích Říše ještě důkladný kus.

Dnes je už těžké, byť ne nemožné, zjistit, po které ze železničních tratí mezi oběma zeměmi jezdil rychlík Vídeň-Rím. Trasa se pravděpodobně dodnes příliš nezměnila. Do Vídně přijížděl ten rychlík z Berlína a Prahy a přes České Budějovice. Míval čtyři cestovní třídy. Bylo to 21. prosince 1914. Itálie tehdy ještě byla neutrální, (navzdory společenství s Rakouskem a Němcem) zatím co Rakousko-Uhersko už pilně válčilo. 21. prosince 1914 přijel tím rychlíkem z Vídně Říšský poslanec za stranu realistů, zvolený na Valašsku a profesor Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze (tak se tehdy jmenovala) Tomáš Garrigue Masaryk.

Rychlík se v pohraniční stanici zastavil ke kontrole, a profesor Masaryk z něj musel vystoupit. Orgány Říše Rakouské, jež prováděly kontrolu dokladů, měly jakési pochybnosti o tom zda má či nemá, profesor a poslanec Masaryk opustit zemi směrem do ciziny, kde ho nelze dostatečně kontrolovat.

Která to byla stanice, jaké panovalo počasí, kdo tam tehdy byl přednostou, prováděl tu kontrolu a nechtěl profesora T. G. Masaryka vypustit z ohrádky říšského ovčince? Jistě by se našly staré jízdní řady, poměrně snadno určitě i stanice na tehdejších hranicích, a konečně snad kdesi v archívech i protokolární záznam, který tehdy oufada hraniční kontroly jistě musel provést. Jistě to musil někým zapsat. 21. prosince 1914, čtyřiašedesátiletý (blíže k pětádesátce) poslanec za stranu realistů a profesor na pražské univerzitě, neuposlechl pokynů pilného a svědomitého úředníka — docela jistě jen vykonávajícího rozkazy vlády, která ho platila — profesor Masaryk neuposlechl toho pilného úředníka. Dohadoval se s ním na nástupišti, zamával mu před očima párkrát poslaneckým pásem, a v okamžiku, kdy se rychlík začal rozjíždět směrem do Itálie do něj naskočil, aby se už do Rakouska nikdy nevrátil.

Když se o čtyři roky později, přesně 21. prosince 1918 vrátil do své země, překročil hranice jako prezident Republiky Československé. Tak jsme se tehdy jmenovali — zkracovalo se to RČS. Věch-

ny ostatní zkratky přišly až daleko později.

Myslím si, že by bylo dobré tu stanici, jméno toho úředníka, možná i číslo vlaku a typy vagonů, jaké tehdy půlovaly na evropských železnicích mezi Berlínem a Římem, trochu poznat. Staniceka bude dnes už kdesi hlouběji na italském území. Pilná byrokracie nám však zajisté kdesi ve vídeňských archívech zachovala záznam o neukázněném cestujícím a poslanci.

“Vzdělanec a naskakuje do rychlíku,” řekl si pro sebe zajisté pilný úředník, a nějak to někde vyjádřil.

Nikoli proto bychom si však měli situaci představit tak, jakobychom byli svědky, ale proto, že to byla situace vpravdě historická. Kdyby byl totiž ten muž, tehdy čtyřiašedesátiletý, do onoho rychlíku nenaskočil a nedojel ve zdraví do Říma, jen těžko bychom se asi na dnešní mapě Evropy shledávali s čímsi, co se jmenuje Československo. Jaké to tam asi tehdy bylo? Pravděpodobně pod sněhem, s výjimkou nástupišť a kolejí v prostoru kde zastavují lokomotivy. Ačkoli, kolik provozu může být v pohraniční stanici a v době války? Nádraží v duchu rakouské úřední architektury, jaká na nás dodnes kývají shodnou tváří jednoho ducha i v Jugoslávii, Maďarsku a Polsku. Kolejště s olejovými lampami a stopami oleje a šmíru. Vagony tehdy mívaly vstup do oddělení zvenčí; stupátko se táhlo po celé délce vozu; kočárovitý průřez a mosazné kliky a držadla. Den byl, předpokládáme, mrazivý a kouř z lokomotivy vyřázel kolmo vzhůru. Muž tehdy již skoro pětádesátiletý naskočil a nenávratně opustil Rakousko-Uhersko. To, že když se po čtyřech letech vracel, už Rakousko-Uherska nebylo, byla z míry více než značná jeho zásluha.

Velmi neukázněný cestující, velmi nelovální poslanec. Kudy by se byla historie ubírala, kdyby rakouský státní personál nějakým způsobem třeba rychlík ještě zastavil? Kudy, kdyby muž skoro pětádesátiletý nebyl dosti křepký ke skoku do rozjetého vlaku?

V historii neplatí kdyby. Kdyby Valdštejn v Chebu nezapíchl . . . stalo se tak jako se stalo. V historii neplatí kdyby, ani ta hovořící dnes rozvážně o tom, že Rakousko-Uhersko se vlastně nemělo rozbíjet. Stalo se — naši otcové, dědové, eventuelně pradědové, jako i poslanec Masaryk, rozbíjejíce Rakousko činili tak jistě z dobrých důvodů. Tehdy do-
brých.

Narozeniny T. G. Masaryka

připadají na den 7. března 1850. Byl synem kočího a služky (podvrženým, dodávají nacisté a jako na tolika jiných místech v teorii i praxi i tady s nimi souhlasí mentálně sbratření komunisté). Byl učedníkem, studentem, profesorem. Byl povolán diktátorem revoluční armády, hlásil se k demokracii. Organizoval tajnou službu. Odmištal rozlišovat mezi pravdou a faktickou a taktickou. V době pozdvižení antisemitismu, ve chvíli, kdy ve Francii hřměla Dreyfusáda, dal se do obhajoby žida Hilsnera obviněného z rituální vraždy v zapomenuté vesnici na Českomoravské vysočině. Židovští novináři i majitelé listů si zapamatovali jeho jméno, a když se později pustil do roz-

JAN BENEŠ

bíjení Rakouska a boje za samostatnost nejprve Čechů, pak i Slováků a Rusínů, podporoval ho nebo aspoň jeho úsilí nepřekáželi.

Hájil přesvědčivým a věcným způsobem chorvatské poslance obviněné ze zrady Říše a počínal si přitom nejen jako obhájce, ale i jako Sherlock Holmes. Dodnes nalézáme, jako v jediné komunistické zemi, v Jugoslávii ulice a náměstí nesoucí jeho jméno.

Neváhal zničit českého poslance, který přijal peníze od rakouské policie, ačkoli se momentální aféra zdála českou věc spíše poškozovat. Pomáhal rozbíjet legendu o starých rukopisech a označil je přesvědčivým způsobem za padělky, — aspoň v případě jednoho z nich se zřejmě mýlil.

Mluvil mnoha jazyky a až do smrti nepřestal být zvědavý a zajímavější. Pocházel z kraje, kde se pěstuje a tudíž také pije víno, ve věku padesáti let tohoto obyčeje zanechal a nikdy už svou asketiku neporušil.

Sepsal větší množství knih, některé z nich, jako svou disertační práci o sebevraždě, původně německy a pak teprve česky. Žádný z jeho spisů není v dnešním Československu ve veřejných knihovnách, po více než pětáctýřicet letů, občan Československa si je tedy nemá možnost přečíst a nemá možnost podrobit jejich autora svému soudu. Oficiálně se vlastně má za to, že Masaryk existoval jen jako nastrojená figura židebolševické plutokracie, v případě nacistické ofi-
ciality, anebo sionisticko-buržoasních a protičeských kruhů v případě ofi-
ciality komunistické. S výjimkou roku 1968 a neutrál-

ního údobí mezi koncem války a únorem roku 1948 o něm občané Československa buď neslyšeli po více jak pětáctýřicet let vůbec, anebo jen věci nedobré.

A přece, když komunističtí vůdci bojovali na počátku roku 68 o důvěru lidu, vykonali v den Masarykových narozenin cestu na hřbitov do městečka Lán, kde je Masaryk pohřben, a položili tam na jeho hrob a hrob jeho syna věnce.

Byla to první věc jež se výrazně nelíbila v Rusku. Moskevská Pravda o tom tehdy přinesla značně nervosní článek, který byl prvním negativním projevem kremelských kostelníků na vývoj československých věcí v Československu. Mimo jiné se v tom článku Masarykovi vyčítalo přátelství s ruským sociálním revolucionářem Borisem Viktorovičem Savinkovem — a tvrdilo, že tomu muži zaplatil Masaryk 200.000 rublů za atentát na Lenina. Savinkov žil v emigraci různě po Evropě, také v Praze, a přiváben slibem beztrestnosti vrátil se roku 1924 do Ruska, kde o rok později spáchal sebevraždu skokem z okna věznice v Lublance. Lenin zemřel v lednu roku 1924 na syfilis.

Ale ještě dávno předtím než Savinkovův skok předznamenal skok Masarykova syna Jana, vyslovil se Tomáš G. Masaryk velice nesouhlasně o Savinkovových teoriích progresivity násilí a terorismu. Savinkov bývával, za časů temného carismu, velice úspěšný terorista a jeho jméno bývalo na přelomu století mezi k revoluci směřující mládeží Ruska stejně lesklé, jako jméno Lenina či spisovatele Andrejeva. Spisky Savinkova a Plechanova se tehdy svíraly stejně odhodlaně jako dnes spisy Mao-
vy.

Jaký člověk omezuje progresivitu násilí na pouhý skok do rozjetého rychlíku?

Nacisté obsadili zbytky Československa v polovině března 1939. Rok potom mohl se ještě český čtenář dočíst ve svém tisku, že je tomu devadesát let, co se v Hodoníně na Moravě narodil T. G. Masaryk. Arciť, nebylo to na prvních stranách, jako za poměrů republiky, týdeník Osvěty tu zprávu a velice civilní fotografii přinesl na straně druhé, ale svědčilo to o snaze nacistů nedráždit cit českého člověka.

Rok po tom, co se vlády v Československu zmocnili komunisté, setva půl roku od chvíle, co tříř komunisté hovořili s dojetím nad rakvi prezidenta Beneše, Masarykova spolupracovníka a prvního financiera české protihabsburské revoluce, byla už v sazbe kniha “O protilidské a protinárodní úloze prezidenta Masaryka a Beneše”. Jeden z autorů tohoto spisku žije od roku 1963 na Západě.

Je zde i další malý rozdíl, nacisté Masaryka nikdy neoslavovali, komunisté, v dobách, kdy jim šlo o důvěru národa, ano.

Nepřilíš dávno ústřední orgán čs. komunistů (těch, kteří zůstali doma, nikoli těch v exilu), Rudé Právo, přinesl zasvěcený článek o tom, že Masaryk vlastně vůbec nebyl Masaryk, ale židovský parchant podstrčený co kukaččí vejce do rodiny ubohého panského vozače. Takové články, jenže lépe napsané, si mohl český čtenář přečíst ve své zemi v letech 1943 až 1945.

Byl, ve věku čtyřiašedesátilet a devíti měsíci naskakoval do vlaku, v osmdesátce jezdil na koni, byl provolán diktátorem vojska — jež představovalo zemi v době kdy ještě neexistovala, ale nepoužil moci, kterou mu to dalo. Věřil v demokracii, slušnost, vzdělání a hledání společných stanovisek. Je směšné chtít to rozhodovat za vlastností dobré či špatné. Nebo za vlastností ovlivněných jaká krev byla v jeho žilách. Jistě měl nějaké chyby. Například možná tu, že věřil, že slušné zacházení učiní i z komunistů slušné lidi a parlamentaristy. V době, kdy ve všech, či skoro všech zemích v Evropě a určitě všech zemích kolem Československa byla existence komunistických stran zakázána, československý parlamentarismus činnost takové strany povoloval. V meziválečné době bylo Československo země — kam se utíkalo, a nikoli odkud se utíkalo. První generace emigrantů našeho století, Rusové, si dodnes vykládají zkazky o solidnosti té země pro emigranty. Uprchlík Thomas Mann byl učiněn zásahem Masarykovým občanem Československa — aniž za to Masarykovi a Československu kdykoli poděkoval.

Jaký by?

Miloval literaturu, věřil, že je obrazem života a vůle národů. Že je její studium prospěšnější než demografické či sociologické studie. Že se z ní lze lépe a konkrétněji poučit o duši národa tak, aby nás to přivedlo ke konkrétním rozhodnutím politickým. Zálíba, jaká se mezi státníky nerozšířila. Četba Dostojevského, Tolstého, Gogola, Štedrina, Gorkého a dalších, ho utvrdila v tom, že duše Ruska je duší nemocnou a bludnou. Ruský člověk má mozek šejdem, napsal kdosi Turgenev, a Masaryk z toho vyvodil politické důsledky v době, kdy české hospodárně krmily posvicenské husy pro hodné Rusy a ne jeden konspirující politik je k tomu nabádal, aby učinil své popularitu zadost.

Byl filosof, ale do našich časů se donesly spíše jen střípy než ucelené teorie z jeho filosofování. Legie, voj-
(Pokrač. na str. 7)

SPORT

Československé hokejové národní mužstvo dovršilo v minulých dnech ojedinělý triumf v sérii mezistátních utkání s mužstvem Sovětského svazu, mistrů světa, když zvítězilo ve čtyřech dnech ve třech zápasech za sebou: 6:1, 4:2 a dokonce ve třetím 9:3. Československo těmito vítězstvími upevnilo v turnaji Izvěstí první místo před Sov. svazem s 23. body proti 21. bodům Sov. svazu.

Zápasy posledních dvou kol I. fotbalové ligy:

Slavia-Bohemians 2:1, Košice-Nitra 5:1, Dukla-Plzeň 1:0, Zbrojovka-Sparta 2:1, Inter-Jablonec 3:1, Trnava-Ostrava 3:2, Teplice-Slovan 1:1, Žilina-Inter 1:2, Slovan-Trnava 0:0, Ostrava-Brno 1:0, Jablonec-Dukla 1:1, Bohemians-Teplice 2:0, Sparta-Třinec 1:0, Plzeň-Košice 3:1, Nitra-Slavia 3:1.

Tabulka:

1. Sn Bratislava	20 26
2. Zbroj. Brno	20 24
3. Inter Bratislava	20 23
4. Bohemians	20 22
5. Baník Ostrava	20 22
6. Sp. Trnava	20 22
7. SÚ Teplice	20 22
8. VSS Košice	20 21
9. Dukla Praha	20 19
10. Sparta	20 18
11. TŽ Třinec	20 18
12. Slavia	20 17

Ve dvou utkáních kvalifikace o postup do I. hokejové ligy podlehl hokejisti Zvolenu celku Ingstav Brno v poměru 2:4 a 1:6. Kvalifikace pokračuje odvetnými zápasy v Bíně.

Hokejová soutěž o Pohár osvobození pokračovala utkáními 4. a 5. kola. Výsledky: Sparta Praha-České Budějovice 3:5, Slovan Bratislava-Škoda Plzeň 1:5, ZKL Brno-Košice 3:2, Kladno-Dukla Jihlava 2:2, Litvínov-Pardubice 6:4, Gottwaldov-Vitkovice 1:7, Jihlava-Sparta 3:8, Pardubice-Kladno 1:4, Košice-Bratislava 6:6, Plzeň-Gott-

waldov 11:3, Vitkovice-Brno 8:2.

V odvetném čtvrtfinalovém utkání evropské soutěže o Pohár UEFA prohráli fotbalisti Baníku Ostrava v západoněmeckém Mönchengladbachu s místní Borusijí 3:1. Protože Ostrava prohrála i v prvním utkání (0:1), byla ze soutěže vyřazena.

V 17. kole II. fotbalové ligy byly tyto výsledky: Liberec-Lok. Košice 1:1, Vitkovice-Vlašim 5:0, Hr. Králové-VSŽ Košice 3:0, Prešov-Trenčín 2:0, Kys. N. Mesto-Pardubice 1:1, Bardejov-Martín 1:0, B. Bystrica-Pov. Bystrica 2:0. Tabulku vede Lok. Košice s 25. body před Trenčínem s 20 a Prešovem s 19 body.

Čs. reprezentant Karel Kodejška se stal novým mistrem světa v letech na lyžích v rakouském Kulmu po třídenních bojích 40-ti závodníků z 13-ti zemí. Kodejška porazil Schmidta z Vých. Německa a Schnabla z Rakouska, kteří skončili na 2. a 3. místě.

O Velikonočním pondělí sehraje čs. reprezentační mužstvo fotbalistů první mezistátní utkání jarní sezóny s národním mužstvem Rumunska. Zápas se uskuteční v Praze. —pza—

KDYBYCH BYL
PASTEVCEM KONÍ

Kdybych byl pastevcem koní, večerním časem stal by se jednou snad divoucí div: až hvízdnuv, koně bych svolal

z ovhlých niv, koníček cizí, bílý a krásný, divoucí div, stál by tu náhle a lidským mne oslovil hlasem. Krásně by mluvil, jak v hrdle studánku měl,

i jménem snad nazval mne: Františku, pasteve koní, vzkazují bratři tví, jako ty pasteveci koní, u ohňů nočních že přepad je veliký žel, už ani nepějí, hlavy jen klo-ní,

lito jim sebe je, lito je koní, budeš-li zpívat, za ně bys za všechny pěl. Já nejsem pastevcem. Noční však chvíli na mne též padá veliký žel, už ani nezpívám, hlava se chýlí, smutnoučkým ržáním jak vzluch by kol zněl, koníčku bílý . . .

Fráňa Šrámek

PŘÍJEMNĚ PROŽITI VESELYCH VELIKONOC
VŠEM PŘÁTELŮM A ZNÁMÝM

PŘEJE

Mr. and Mrs. John J. Krtíl s rodinou

PŘÍJEMNĚ A RADOSTNĚ SVÁTKY VELIKONOČNÍ
A BOHATOU POMLÁZKU

všem našim váženým zákazníkům, přátelům a známým
z celého srdce upřímně přeji

Dr. h. c. Karel F. Stekr

Jarmila Z. Stekr

LITTLE NECK REALTY, 254-13 Northern Blvd., Little Neck, New York 11363

Telefony ve dne i v noci do kanceláře: 224-0300 (Code 212)

do domu: 487-2948 (Code 516)

Přímá linka Greaf Neck a okolí 466-5787

Veselé Vel'konoce

SO ŠIBÁČKOU I OBLIEVÁČKOU
SVOJIM ZÁKAZNÍKOM ŽELÁ

TATRA

TRAVEL BUREAU, 1465 SECOND AVENUE, NEW YORK CITY
RODINA FARKAŠOVA A CELÝ PERSONÁL

RADOSTNĚ SVÁTKY VELIKONOČNÍ A

BOHATOU POMLÁZKU PŘEJE

OTTO F. KUCERA

RADOSTNĚ VELIKONOCE

SVÝM VKLADATELŮM PŘEJEME

FOURTH FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF NEW YORK

1335 FIRST AVENUE, NEW YORK,

nebo 2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

a 590 East 187 Street, Bronx New York 10458

H & S PORK STORE

(PŘEDTÍM B. HRDINA)

PRVOTŘIDNÍ párky, debrecínky salámy, klobásy, domácí salámy, paprikovaná slanina, tlačenka a jiné masové výrobky. — Nezapomeňte ochutnat naše znamenité domácí uzené, jakož i vařené šunky. Chutné jaterničky a jelička každý den čerstvé. Naše specialita: moravské (cikánské) uzené. Výšek čerstvého mladého vepřového, hovězího, telecího, jehněčího a vaškeré druhy drůbeže.

JOSEF SUDA, majitel

35-10 DITMARS BLVD., ASTORIA, NEW YORK
(mezi 35. a 36. ulicí) Telefon AS 8-8468

PŘÍJEMNĚ A RADOSTNĚ SVÁTKY VELIKONOČNÍ

PŘEJE

Ruc Restaurant

JAROSLAV A NAĎA RUČOVÍ

312 EAST 72nd STREET, NEW YORK 21, N. Y.

MUŽ, KTERÝ . . .

(Dokončení ze str. 5)

ske bez země, bojující na nejrušnějších spojeneckých frontách Dohody ho provolalo svým diktátorem. Romanticky uvažoval o tom, že se domů vrátí v jejich čele, pochodem přes Berlín a Lipsko. Evropu tehdy strašil pangermanismus, a ten měl být pokořen pochodem na Berlín.

Jenže spojenci byli v roce 1918 už příliš unaveni a svět už příliš vyčerpan válkou. Spokojili se s kapitulací Německa i bez pochodu na Berlín. Přec hovořil Masaryk v souvislosti s návratem o Lipsku? Přímá cesta z Berlína do Prahy vede přes Drážďany. Romantika? Studoval přece v Lipsku, poznal tam svou ženu a dobrodružně se za ní rozejel do Ameriky, aby se s ní oženil. Na cestu zpátky neměl, musel si od tehá na půjčit 3000 tehdejších marek. Parník, který ho vezl se jmenoval Herder, po německém filosofovi a spisovateli, který tvrdil Němcům, že se mají zajímat o slovanstvo, a který tvrdil, že budoucnost bude spíše slovanská než germánská. Symbol? Při následující plavbě se ten

parník potopil. Ale podobně jako záznam rakouské hranicní kontroly kdesi ve Vídni mohli bychom pravděpodobně nalézt i loďní deník z plavby Herdera do Ameriky a záznam o Tomáši Masarykovi, který se plavil na palubě; té nejspodnější ze spodních palub. Té nejlevnější. Z romantické touhy po spravedlnosti co nejabsolutnější považoval za nespravedlivé, aby jeho nastávající ztratila své jméno sňatkem pouhou výměnou za jeho. Přijal tedy do svého jména její příjmení Garrigue.

Historii si vždycky budeme upravovat podle svých vlastních zkušeností. Když, těsně před tím než byla odstartována První světová válka — řekl ruský dopisovatel ve Vídni Svatkov Masarykovi, že Češi by nesnesli režim ani toho nejliberálnějšího z ruských velkoknížat ani týden, věděl asi o čem mluví. Hospodyně vykrmuje husy pro hodné Rusy by mu asi nevěřili, Masaryk ano. Byl realista a tudíž romantik. V devatenáctém století, ve kterém se právě v polovině T. G. Masaryk narodil, nalézáme více Scotta a Schillera než v době obou těch autorů.

A věci se posléze staly tak jak se staly.

21. prosince 1914 naskočil do rozjíždějícího se rychlíku do Říma v italské pohraniční stanici jakýsi muž. Bylo mu skoro šedesát pět let. Narodil se totiž 7. března 1850. Celým půlstoletím svého bohatého života patřil do devatenáctého století. Věřil na gentlemanství a celý život byl gentleman. Patřil ke straně realistů, dokonce ji založil, a byl tudíž romantik. Před Vánoci 1914 odjížděl dělat revoluci, tak aby se povedla. Za čtyři roky s tím byl, přes svůj značný věk, hotov. Jmenoval se Tomáš Garrigue Masaryk.

Komunisté, kteří se posléze zmocnili vlády v zemi, která se díky úsilí tohoto muže stala samostatnou, tvrdí, že jeho význam i jeho osobní vlastnosti jsou pouhou legendou k oklamání prostého lidu. Poslední naučný slovník byl v Československu vydán v roce 1964. Mezi rokem 1918 a rokem 1964 zasedlo na pražském Hradě, presidentském to sídle, celkem šest prezidentů. Tři poslední z nich už komunisté, dokonce vůdci té strany. Komunisty vydaný a redakčně

upravený slovník jim věnoval tento počet řádků:

Dr. Emil Hácha, 17 řádků. Antonín Zápotocký, 38 řádků. Dr. Eduard Bencs, 120 řádků. Klement Gottwald, 125 řádků. Antonín Novotný, za jehož panování se slovník vydával, 129 řádků. Tomáš Garrigue Masaryk, 145 řádků. Kromě toho tam má svoje heslo ovšem ještě Masarykovská legenda a jeho synové, Jan a Herbert.

Masaryk kdysi prohlásil, že demokracie činí z poddaných občany, zatím co moderní totalitní ideologie z občanů poddané. Příklad, proč mu nemohou komunisté nikdy odpustit. Druhý důvod je jejich záliba ve falšování historie.

V politice ani historii neplatí kdyby. Dnešní Československo však přesto věří, že kdyby v únoru 1948 byl dosud seděl na pražském Hradě T. G. Masaryk, mohl v některém svazku jeho paměti

či rozhovorů se spisovatelem Karlem Čapkem číst: "Tož unor 1948. Na pravda, te vám tehdy za mnou přišel Klement Gottwald, začal mi tam křičet a vyhrožovat. Inu, co mi zbylo, musel jsem ho dát sebrat žandárům."

Občan dnešního Československa si tak sice verbálně uleví v životní mizerii, ale Masarykovi by bývalo roku 1948 jen dva roky do stovky. Bude asi určitý fenomén, přemýšleli však o něm takto v zemi, kde většina obyvatelstva už nepamatuje ani jeho osobu, ani způsob vlády, který jím byl poznamenán. Čím to asi je a proč? Můžeme se ptát kteroukoliv ze sedmi kriminalistických otázek, protože by bylo dobré, kdybychom o tom věděli více.

Je to proto, že muž skoro pětadesátiletý naskočil na rakousko-italské hranici, krátce před Vánoci roku 1914, do rozjíždějícího se rychlíku?

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmodernější zařízená a vším pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zaje na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný pilsenský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P. M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-3505 — RH 4-9787

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPŮRNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH RAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.

Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

- Doživotní
- Doživotní zaplacené ve stáří 60 roků
- Doživotní zaplacené ve stáří 65 roků
- 9 plánů nadačního pojištění
- Retirement Plan
- Mortgage Redemption Plan
- Family Income Plan
- Prefer 1 Risk, Whole Life
- Estate Security Plan
- Urazové pojištění
- Dvojnásobné pojištění — zprůstřední poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy

PODROBNÉ INFORMACE OCHOTNĚ SDĚLÍ

Rudolf Pešek, 143 87 7th Ave. Whitestone, N. Y. 11357, (212) 767-9746
George Pospíšil 24 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 664-6511
anebo Frank Vozek, 18 John St. Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA

2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402

OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U. S. A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SOPOCI
Secretary

TUZEX zasíláme

bezpečně a rychle

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

NEODKLÁDEJTE . . .

Již 50 roků cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 420.00
NY — Brno — NY	\$ 434.00
NY — Bratislava — NY	\$ 434.00
NY — Košice — NY	\$ 471.00
Plus \$3. — U. S. dan	

Tyto ceny jsou v platnosti do konce března. V dubnu, květnu — září a říjnu budou ceny o něco vyšší. V červnu, červenci a srpnu budou ještě o něco vyšší.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzné, ho do USA, navštivte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(pri 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

KAMBODŽA

Jsou věci povědomé a věci neuvěřitelné. Potom ty, kde se oba tyto pojmy setkávají a my jsme svědky sice čehosi neuvěřitelného, ale zároveň také toho, co už jakoby odkudsi známe.

Klasickým obrazem takové situace je Kambodža těchto dnů. Když na jaře roku 1973 konal Henry Kissinger své mírové poutě do Vietnamu a jednalo se o mír v Indočíně, byl tento mír sjednán. Vietnamská válka je dědictvím války indočínské, kterou v té zemi, dokud byla ještě evropanům známa jen jako Indočína či Kóččína, vedla někdejší koloniální velmoc Francie. Na místě bývalé Francouzské Indočíny vzniklo po roce 1954 (když USA nenaplnily francouzskou žádost o leteckou podporu u Dien Bien Phu a Francie byla poražena) několik států. Záhy po té, co Francie Indočínu vyklidila, se ve všech těch státech opět začalo bojovat a prozápadní či prokomunistické vlády se střídaly v Laosu, Thajsku i Kambodži. Vietnamy byly dva, o způsob vlády se však bojovalo pouze v tom jižním, neustále napadaném ze severu. Když byly na jaře roku 1973 uzavřeny mírové dohody, hovořilo se tam o Laosu, Thajsku, Vietnamech, Kambodža chyběla.

Dnes ji máme na obrazovkách televizorů. Sovětské rakety dopadají do hlavního města, nekomunistická vláda už hájí jen několik obklíčených a ostřelovaných oblastí. Vládní vojsko se zatím stále ještě brání. Máme-li věřit korespondentům na místě samém, musí situace v Kambodži poněkud připomínat náklady v týlu československé fronty na Sibiři v letech 1918-1919. Hrstka zoufalých a odhodlaných mužů drží frontu. Filmová kamera nás seznámí s tím jak to vypadá, když do maletské školky dopadne sovětská raketa, a senátor Spojených států vzápětí vyřikuje na téže televizní obrazovce cosi o tom, že nesmíme dovolit, aby americké zbraně zabíjely.

Zřejmě musíme dovolit, aby sovětské zbraně zabíjely. Je to neuvěřitelné, a přece jakobychoť to už odkudsi znali. Hitlerovi bylo zapotřebí dát Rakousko a Sudety, a Československo, a Klajpedu, v zájmu míru. Ve Spojených státech má být ustavena vyšetřující komise, která bude zjišťovat, kdo může za to, že v Chile nemáme komunismus. Nevíme o Kambodži mnoho. Víme, že tamtudy proudilo zásobování i armády ze Severního Vietnamu do Vietnamu jižního. Komunisté tak plnili dohodu o demilitarizovaném pásmu mezi oběma Vietnamy. Víme, že tam byl u moci princ Sihanuk, a že to tudíž byla monarchie, kde se komunistická organizace

mládeže jmenovala Královský socialistický svaz kambodžské mládeže (!). Kdo tomu nevěří může se optat, či podívat do slovníku. Dnes z Kambodže vidíme tváře smrtelně unavených vojáků. "Bchati hrají tenis," praví reportér a kamera ukáže jakýsi tenisový court a muže s raketou, kterak se trefuje do míčku, "zatím co na frontě se bojuje." Na té frontě se bojuje proti komunistům, a tudíž je to také Tvůj boj, československý exulante. Můžeš učit málo, abys ho podpořil, ale je na tobě, aby sis vymyslíl

aspoň něco. Nikoli pro muže, který se strefuje do míčku a jemuž reportér přisoudil úlohu nevzrušeného bohatce, ale pro ztíhané tváře smrtelně unavených vojáků, kterým chtějí hlupáci i upřít možnost bránit se a pokračovat v boji, který je také naším. Můžeš exulante darovat krev, můžeš napsat svému listu, můžeš aspoň promluvit se svými americkými sousedy. Neměl bys jen jediné, hledět na obrazovku a říkat si, že je to hrozné, — a neudělat nic.

J. B.

Škola KGB

V Gorkém byla nedávno otevřena Vysoká škola sovětského ministerstva vnitra, aby připravovala vysoce kvalifikované právníky, kteří budou mít zároveň širší znalosti ekonomické. Jak v listě "Socialističeskaja Industrija" napsal generálmajor Dubrovin, učiliště, které vede, má "katedry ekonomiky sektorů národního hospodářství, účetnictví a ekonomické analýzy, základů technologie výroby, průmyslových a potravinářských výrobků — zbožíznalství a podobně". Úsilí učitelského sboru bude zaměřeno na "výzkum problému zotřívání boje s rozkrádáním a ostatním narušováním socialistického vlastnictví, přičemž úkolem je zprostředkovat posluchačům nejen teoretické znalosti, nýbrž také naučit je samostatnému ekonomickému myšlení a vstřípnit jim odborný um a zručnost". Ti, kdo dokončí studium, budou "kvalifikováni specialisté" v tak zvaném systému "BCHSS", což je ruská zkratka pro boj s rozkrádáním socialistického vlastnictví.

Přípravu právníků ekonomického profilu je třeba vidět ve světle vzrůstajícího narušování státní kázně ze strany vedoucích funkcionářů podniků a organizací, kteří jsou často zapleteni do případů rozsáhlého rozkrádání a spekulací. Povážlivé je, že v mnoha případech zůstávají "rozkradači lidového vlastnictví" nedchleni. Proč? Protože podle soudu takových odpovědných pracovníků, jako je například ministr financí Gruzinské svazové republiky Ananiašvili, "rezortní kontrolně-revizní aparát pracuje prabidně". Citujeme z moskevských Izvěstij: "Praxe vnitrozestní kontroly ve většině republikových ministerstev a správ ukázala, že rezortní revizoři, ovlivnění vedoucími svého rezortu, kterým jsou podřízeni, zahlazují často zjištěné nedostatky a snaží se udržet neblaze proslulou tak zvanou "čest uniformy". V důsledku toho je podle svědect-

ví pracovníka ministerstva Ivanova, známo nemálo příkladů, kdy socialistické vlastnictví bylo po léta rozkrádáno; za tu dobu bylo provedeno několik revizí, ale přehmaty nebyly přesto odhaleny; jsou známy případy, kdy se revizorova akta všelijak účesávají". A předseda Nejvyššího soudu Litevské svazové republiky v "Literaturně Gazetě" nedávno napsal, že "rezortní revizoři velice často přehlíželi nedostatky, odhalené vyšetřováním a zjištěné soudem", a vznesl požadavek, aby byl vytvořen vysoce kvalifikovaný mimo-rezortní revizní aparát. Jak je vidět, ani nynější mimo-rezortní kontrolně-revizní aparát, představovaný ministerstvem financí, Výborem lidové kontroly a jinými orgány, není s to odstranit rozbojelu korupci. Na pomoc jsou voláni inspektoři ministerstva vnitra, kteří se dosud zabývali převážně vyšetřováním krádeží na nižší úrovni.

Úspěchy v cizině

225-letenný soubor opery Státního divadla v Brně se vrátil ze zájezdu do Lucemburku a Německé spolkové republiky. Celkem tam uvedl 4 představení Borodinovy opery Kníže Igor. Hostitelé vyjadřovali plnou spokojenost. Brněnská opera dostala nabídky k provedení Prokopjevovy Vojny a míru v Barceloně a Smetanovy hubičky v Lucemburku.

Požár v mostecké panelárně

byl původně označen jako sabotáž. Bylo veliké vyšetřování. Nakonec se ukázalo — na štěstí pro drsné vyšetřované pracovníky es. filmu — že požár mají na svědomí dva patnáctiletí školáci. Našli ve Starém Mostě světlíci, určitou dobu ji schovávali, načež ji odpálili tak nešťastně, že zaletěla přímo do skládky polystyrénu, který se vznítil.

AMERIKO, AMERIKO . . .

ALJAŠSKÁ NAFTA

10.000 dělníků začalo na Aljašce pracovat na naftovém potrubí, jímž za dva a půl roku poteče z naftových pramenů do přístavu Valdes — vzdáleného dvanáct set kilometrů první nafta. Mark Twain si kdysi stěžoval, že každý mluví o počasí, ale nikdo s ním nic nedělá. V těchto dobách až do dneška si mohl stěžovat, že každý mluví o energetické krizi a nikdo s ní nic nedělá. Pravda. Různé spory ochránců přírody, eskymáckých obyvatel, rozmišky v kongresu, vědecký výzkum, plánování a posléze objednávky a najímání dělníků trvaly šest let, ale nyní už těch 10.000 najatých už vyhlubuje příkop, do něhož bude 11 centimetrů široké ocelové potrubí postupně kladeno. Náklad na projekt, největší v historii Spojených států, přesáhne 6 miliard. Stavební skupiny už část potrubí u města Fairbanks uprostřed celkové délky uložily do země a nafta jím protéká, aby se vyzkoušelo všechno potřebné zařízení a zejména, aby se zjistilo, jak bude fungovat v drsných podmínkách kruté aljašské zimy. Ovšem ne všechna činnost se soustřeďuje na potrubí. Budují se cesty a silnice, čerpací stanice, přibytky pro dělníky, zařízení pro přistávání tankových lodí v přístavu a už jsou v práci tankové lodě, které budou naftu z přístavu Valdes rozvážet. Potrubí se bude skládat ze 101.850 ocelových dílů, které byly vyrobeny v Japonsku a jež povedou nad zemí i v podzemí dokonce i pod řekami zamrzajícími toků a až budou práce vrcholit, bude na nich zaměstnáno 16.000 dělníků. Úseky potrubní dráhy v horách budou vyžadovat tuny a tuny dynamitu, než se zpracuje potřebný základ pro

potrubí. Nafta bude také financovat budoucnost Aljašky, která už místy začíná ztrácet svou tradiční tvář a mění se v oblast, zachvácenou naftovou horečkou podobnou té, kterou před sto lety prožívala Kalifornie se zlatem. Obyvatelstvo v přístavu Valdes se za minulé dva roky ztrojnásobilo, letecká společnost Alaska Lines zahajuje lety, jímž říká Potrubní Expres a jsou to přímé lety z aljašského města Anchorage do texaských měst v Houstonu a Dallasu, kde mají naftové společnosti ústřední kanceláře.

10 LET TELEDRUŽIC

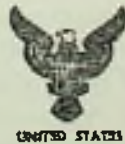
Uplynulo 10 let od chvíle, kdy byla do vesmíru vypuštěna první komerční telekomunikační družice. V současné době je ve vesmíru v provozu asi 1600 telekomunikačních družic. Všechny jsou už nedílnou součástí telekomunikací mezi různými zeměmi i kontinenty. Tak například — telekomunikační družice obstarávají už z 65 procent telefonické rozhovory mezi Německou spolkovou republikou a severní Amerikou. Na celosvětovém systému, zvaném INTELSAT, se podílí 59 států s 81 pozemními stanicemi. Umělé telekomunikační družice nezprostředkují však jen telefonické rozhovory, umožňují i přenosy rozhlasových a televizních vysílání, lepší předpověď počasí všude na světě atd. atd.

Turistické mapy

Okolí Prahy, Pojizeří. Ještěd, Krkonoše, Orlické hory. Teplicko-Adršpachské skály a Ostravsko vydala pražská Kartografie. Přípravuje se orientační plán Děčína.

V Kalifornii navštivte kraj. podnik

3 Nations Wine and Dinner House

UNITED STATES

CZECHOSLOVAKIA

GERMANY

CONTINENTAL SPECIALTIES
HUNGARIAN & SZEGEDINER GOULASH
WITH BOHEMIAN DUMPLINGS — SAUER BRATEN
DOMESTIC & IMPORTED BEERS & WINES ON TAP

LUNCH & DINNER DAILY
CLOSED MONDAY

GEORGE J. SIEBERT
Your Host

1375E Arnold Drive
Telephone (707) 996-9979

GLEN ELLEN, CA.

Dostaveničko krajanů, každou první sobotu a neděli v měsíci po celý den česká hudba — tance.

50 mil severně od San Franciska v historickém údolí Jacka Londona. Uctívě zve Jiří Siebert, bývalý majitel "České hospůdky" v San Francisku. Jidelna a bar pro Vaše pohodlí.